

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Thesauri, seclusá lege positivâ, toti cedunt inventori; sed aliter
legibus civilibus dispositum est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

lem, cujus violatio non obligat ad restitutionem. Ita Doctores communiter.

81 Addit Zypæus in notitia juris Belgici l. 11. tit. de venat. ferar. Edicta illa solum esse leges pœnales, quæ dumtaxat obligant ad solutionem pœnæ, si quis fortè deprehendatur. In Babantia tamen speciali privilegio, concessio in lato introitu a. 33. & 34. omnibus venari permissum est, modò nobiliter id fiat, id est feras canibus, volucres falconibus & accipitribus insequendo, sine armis, & tantum certis temporibus. Constitutione Frederici Imperatoris, rustici prohibentur retia, laqueos, aut alia instrumenta ad capiendas feras tendere, nisi ad urfos, apros, vel lupos capiendos. Varia Belgii Principum Edicta materiam hanc regulantia citat Zypæus loco citato, quibus inhibetur particularibus venatio ferarum, delatio armorum in sylvis, bestiarumque, etiam læsarum, ex sylvis ablatio.

82 Jure canonico venatio specialiter inhibita est Clericis, maximè frequens, & cum strepitu canum, aut vi armorum, cap. de Clerico venatore, ubi Episcopus, frequenter id faciens, suspendi jubetur à communione tribus mensibus; Presbyter duobus; Diaconus ab officio.

83 Hactenus de acquirendo dominio rei domino carentis. Nam, ut quis evadat dominus rei dominum habentis, regulariter duo requiruntur, titulus scilicet, & traditio. Titulus est illud, in quo dominium, per se primò fundatur, v. g. emptio, donatio, &c. Duplex est, verus & præsumptus. Verus est v. g. legitima donatio, emptio, hæreditas, legatum. Præsumptus est titulus reverà non legitimus, bonà fide creditus legitimus, v. g. donatio, vel venditio, quæ bonà fide creditur legitima, sed reverà non est, ob aliquam circumstantiam ignoratam, v. g. incapacitatem ad donandum. Traditio regulariter requiritur, non jure naturali (quo sufficeret consensus mutuus signis exterioribus expressus) sed jure civili *L. traditionibus. Cod. de pactis*, exceptis nonnullis casibus, qui videri possunt apud Becanum.

CAPUT IX.

Theauri, seclusà lege positivà, toti cedunt inventori; sed aliter legibus civilibus dispositum est.

84 PRIMA pars sequitur ex dictis capite præcedenti, quia thesauri sub nullius dominio sunt (thesaurus enim definitur, *vetus depositio pecunie, cujus memoria non extat, ut jam dominum non habeat. L. nunquam, & L. si quis ff. de acquir. rer. dom.*) seclusis ergo legibus positivis in contrarium, sunt primi inventoris, sive primi occupantis.

Dixi quòd thesaurus sit *vetus depositio*: si enim sit recens, restitui debet deponenti, si queat inveniri; sin minus, in pios usus

impendi, sicut alia bona ignoti domini. 2º, *depositio pecunie*, cujus nomine veniunt vasa aurea, argentea, catenæ, gemmæ, vestes pretiosæ, & similia. 3º, *cujus memoria non extat*. Si enim ex forma, vel circumscriptio- ne pecunie, seu aliis circumstantiis erui possit pecuniam non esse reconditam ab antiquo tempore, quod hominum memoriam excedat, non est propriè thesaurus, quamvis ignotus sit dominus.

Pro expositione secundæ partis, sciendum, quòd jure positivo antiquo circa thesauros statuta sunt quatuor. Primò, si thesaurus inveniatur in fundo proprio, sive casu, sive industria, totus est inventoris. *L. nemo Cod. de thesauris*. Secundo, si casu inveniatur in fundo alieno, dividitur aequaliter inter inventorem & dominum fundi. §. *thesaurus* in *stit. de rer. divif.* si autem de industria quaesitus fuerit, absque consensu domini fundi, totus erit domini fundi, licet altera pars ei non debeatur, nisi post sententiam; eo quòd inventor suà parte solum privetur propter culpam. *L. unica C. de thesauris*. Si quistamen obtentà à domino fundi facultate, in fundo ipsius thesaurum quaesierit, & inveni- rit, secluso in contrarium pacto, totus erit inventoris: quia casus iste omisus est à jure civili. Secluso verò in contrarium jure civili, thesaurus totus est inventoris.

Limitat hoc Lessius, nisi dolose licentiam obtinuerit à domino fundi, simulando se nescire latentem thesaurum, cum certò sciret. Sed limitatio ista non videtur fundata; quia sicut nullus dolus est in eo quòd inventor thesauri in agro alieno, emat agrum illum pretio currenti, nullà factà thesauri mentione (uti colligitur ex *Matth. 13. 44.*) sic nullus dolus est in eo quòd certò sciens thesaurum latentem in agro alieno, memoratam licentiam petat, nullà thesauri factà mentione. Maximè cum juri suo dominus eo ipso cedere videatur, quòd facultatem illam concedit, nullà adjectà conditione, nec pacto servandæ sibi medietatis, siquid inveniretur. Quarto, si thesaurus inventus fuerit arte magicà, totus cedit fisco. *L. nemo supra.*

Sed quid si thesaurus inventus fuerit in fundo vasalli, vel emphyteutæ, cujus erit, domini directi, an vasalli, vel emphyteutæ?

Respondeo, vasalli, vel emphyteutæ. Quia thesaurus est *fortune donum*, ut Triphonius ait *L. si is qui ff. de acquir. dom. seu*, ut christianè loquitur Leo Imperator, *beneficium Dei*. Atqui ad emphyteutam pertinet fortunæ damnum. *L. 2. C. de jure emphyteut.* Igitur ad ipsum pertinere debet & fortunæ commodum, juxta hanc regulam juris in 6. *Qui sentit onus, debet & commodum sentire.*

Hactenus dicta procedunt secundum jus antiquum, seu Romanum: cæterum ubi alia sunt leges & consuetudines, servandæ sunt.

sunt. Hodie (inquit Author supplementi Neesen de jure & justit. tr. 1. q. 4. dub. 2.) auri argentique fodinæ inter regalia computantur, & inventos thesauros fiscus sibi applicat, præsertim in loco, aut via publica repletos; quamvis ex consuetudine dominus territorii illos sibi in solidum vendicare soleat. Alii dicunt, quod in Gallia quidem thesauros ex integro Regi adjudicandos Procurator regius concludit; sed in Belgio nostro fiscus, & dominus loci, nullum speciale jus habent in thesauros: cum nullius Principis Edictum, aut Constitutio de eo reperitur: juxta commune proinde jus, seu Romanum, ibi est procedendum. Sylvester etiam dicit, illam Galliarum, seu locorum nonnullorum consuetudinem in conscientia non ligare. Quia non est introducta per modum legis, sed violentiæ, nec fuit unquam moribus utentium approbata, nisi violenter. Estque contra naturalem æquitatem, quam secutus D. Adrianus, voluit thesaurum inventum in proprio fundo esse totum inventoris, uti dicitur *L. thesauros*. Negandum tamen non est, Reges justè statuere posse, ut quilibet thesaurus, ubilibet repertus, ipsis cedat, ubi Reipublicæ necessitas id postulat.

90 At potest ne homo, qui scit in fundo alieno latere thesaurum, communi pretio fundum illum emere, ac deinde thesaurum, tamquam inventum in fundo suo, sibi totum retinere?

Respondeo cum S. Thoma, Bannes, Aragonio, Maldero, Card. de Lugo, & aliis communiter affirmativè, contra Angelum, Armillam, Tabienam, &c. Tum quia dum communi illum emit pretio, emit pretio justo: utpote quod à particulari æstimatione non sumitur, sed à communi. Tum quia thesaurus non est pars, nec fructus fundi. Dum ergo communiter ignoratur, in communi æstimatione non auget valorem fundi. Idque Salvator esse licitum insinuat Matth. 13. dum inde, velut è relicta, comparationem facit: *Simile est regnum calorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & emit agrum illum*. Tum denique quia thesaurus ille non pertinebat ad dominum fundi, sed reputabatur nullius esse. Igitur, ob illum, augendum non fuit fundi pretium: solum enim dandum fuit pretium rei sibi venditæ; venditor autem fundi solum vendidit fundum, non thesaurum, cujus non erat dominus.

91 Si tamen thesaurus à longissimo quidem tempore reconditus inveniat, sed ipsius reconditor cognoscatur, legitimis ipsius hæredibus est restituendus, sicut inventa cætera, quæ dominum habere cognoscuntur.

CAPUT X.

Bona derelicta sunt primò occupantis: secus bona vacantia, & incerta.

92 Bona derelicta vocantur, quæ dominus abjecit, eo animo, ut nolit amplius inter
Tom. II.

res suas computari. §. 4. Instit. de rer. divis. *Vacantia*, quæ domino vacant, eò quòd dominus illorum decesserit, hærede non relicto, qui ab intestato succedat. *Incerta* denique, quæ dominum creduntur habere, qui tamen ignotus sit.

Quòd igitur bona derelicta fiant primò occupantis (intellige nisi lex aliqua obstet, vel legitima alicujus loci consuetudo, vel pactum) constat ex dictis n. 75. quòd utique bona dominum non habentia fiant primò occupantis; bona namque derelicta dominum non habere, ex eorum constat definitione. Ejusmodi censentur, quæ fluctibus abrepta, dominus propter expensas faciendas, non curat, vel negligit recuperare, cum facile posset, si expensas illas facere vellet, & sciat ubi sint. Ita Doctores passim.

Ejusmodi tamen non sunt bona naufragantium, uti nec merces, quæ in tempestate, solo animo sublevandæ navis, in mare projiciuntur. §. 48. Instit. eod. Unde injusti sunt, & crudeles, qui alios homines, naufragium passos, rebus suis spoliant. Hinc crudelem illam injustitiam, dum erga Christianos exercetur, Alexander III. sub pœna excommunicationis prohibet, cap. *excommunicamus* de raptor. hisce verbis: *Qui Christianos, naufragium passos, damnatâ cupiditate spoliant rebus suis, nisi ablata restituerint, noverint se excommunicationi subjacere*. Et in Bulla Cœnæ: *Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos, qui Christianorum quoruncumque navibus, tempestate, seu in transverso (ut dici solet) jactatis, vel quocumque modo naufragium passis, sive in isdem navibus, sive ex isdem ejecta in mare, vel in litore inventa cujuscumque generis bona, in omnibus cujusvis maris regionibus, & littoribus surripuerint, ita ut nec ob quodcumque privilegium, consuetudinem, aut longissimi, etiam immemorialis temporis possessionem, seu alium quemcumque prætextum excusari possint*. Quibus verbis injusta declaratur consuetudo quorundam locorum, quorum domini bona occupant naufragantium. Occupant enim bona aliena, domino rationabiliter invito, nec ea pro derelictis habente. Injustus proinde ipse etiam Princeps esset, si ea, quasi derelicta, per fiscum sibi applicari vellet. Vel ipso jure civili injusta illa crudelitas prohibetur. L. 1. C. de naufragiis, & authentica *navigia* C. de furtis.

95 Siquis tamen bona illa acciperet, animo ea salvandi, dominisque suis restituendi, injustus non esset, sed misericors & justus, deberetque dominus supputare impensas & operas, pro iis salvandis factas. Justum quoque fuit Decretum, quo Carolus V. anno 1547. edixit, ut bona naufragantium ex mari extracta nemo auferat, aut occupet, sed nuntiet Principis quaestori extraordinariorum proventuum, aut ejus substituto, aut officario ordinario loci, qui & mercedem solvet pro opera impensa in eorum extractione. . . . Cistæ clausæ, onera colligata non